

ПРОФ. Д-Р ВЕРИЦА ДАНЧЕВСКА:

ПРОГРАМА

**ЗА РАБОТА И РАЗВОЈ НА УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ – БИТОЛА
ЗА МАНДАТНИОТ ПЕРИОД 01. 10. 2022 – 30. 09. 2025 ГОДИНА**

МАЈ 2022

проф. д-р Верица Данчевска

РЕД. ПРОФ. Д-Р ВЕРИЦА ДАНЧЕВСКА
ТЕХНИЧКИ ФАКУЛТЕТ БИТОЛА

Филозофска мисла

ДВЕ РАБОТИ
ПРИДОНЕСУВААТ ЗА
НАПРЕДУВАЊЕ:

➤ **ДА СЕ ОДИ ПОБРЗО**
ОД ДРУГИТЕ

или

➤ **ДА СЕ БИДЕ НА**
ВИСТИНСКИОТ ПАТ.

Рене Декарт

ПОЧИТУВАНИ КОЛЕГИ – ПРОФЕСОРИ И СТУДЕНТИ,

Ваша е можноста и волјата да ја прифатите или отфрлите оваа моја Програма за Ректор на ВТОРИОТ ДРЖАВЕН УНИВЕРЗИТЕТ во нашава држава „Св. Климент Охридски“ – Битола (скратено УКЛО) за период 2022 – 2025 година.

Јас сум ред. проф. д-р Верица Данчевска од Технички факултет Битола (скратено ТФБ), Отсек за сообраќај и транспорт. Во оваа кандидатура влегувам од позиција на актуелен продекан за настава на истиот факултет.

Имено, половина од мојот работен ангажман на Технички факултет Битола, во работата на УКЛО учествувам точно 10 години и тоа како:

1. 2012 – 2014 – Член на Сенатот на УКЛО од ТФБ;
2. 2014 – 2018 – Продекан за настава на ТФБ – прв мандат и член на Комисијата за наставно научни работи на УКЛО
3. 2018 – 2022 - Продекан за настава на ТФБ – втор мандат и член на Комисијата за настава и обезбедување квалитет на УКЛО.

Од своето основање па се до 2012 година, УКЛО беше на второто место по ранг на универзитетите во тогашната констелација на односите во високото образование во Република Македонија.

Првиот „удар“ за УКЛО се случи 2012 година кога УКЛО „падна“ за едно место надолу, односно од второто на третото место на ранг листата на универзитетите во Република Македонија.

На 25. 02. 2014 година беа објавени резултатите од второто национално рангирање на високообразовните установи, според кои нашиот УКЛО забележа пад од две места: од трето на петто место. Моментално УКЛО е на седмо место на ранг листата на универзитетите во нашава држава.

Крајно време е да направиме нешто за нашиот Универзитет „Св. Климент Охридски“ Битола повторно да го добие приматот кој го заслужува.

СОДРЖИНА

I. ВОВЕД

II. ВИЗИЈА

III. ОСНОВНИ ОДРЕДНИЦИ НА КАНДИДАТСКАТА ПРОГРАМА ЗА РАБОТА ЗА РЕКТОР ЗА МАНДАТ 2022 - 2025 ГОДИНА

- 1. Човечки ресурси, институции, партнерства**
- 2. Студенти, студии и обезбедување на квалитет**
- 3. Наука и уметност**
- 4. Заедница, придонес и одговорност**
- 5. Интернационализација**

IV. ЗАКЛУЧНИ СОГЛЕДУВАЊА

I. ВОВЕД

Општествениот шок предизвикан од пандемијата на коронавирус СОВИД-19 ги натера институциите на високото образование фокусирано и интензивно да размислат како неопходното прилагодување да го претворат во прилика за исчекор напред. Општествените околности - обележани со интензивни економски, политички и општествените трансформации предизвикани од глобализацијата и технологијата на животот и труд, нееднаквости, демографски промени, миграција, еколошки предизвици, конфликти и радикализација - дополнително се усложнуваат од предизвиканите процеси на пандемија и последиците со кои ќе се соочуваме со години по самата пандемија.

На сето ова треба да се додаде енергетската криза, економската криза и воените дејствија на Русија во Украина како ограничувања кои ја отежнуваат и онака доволно сложената и тешка ситуација.

Државното високо образование мора да стане меѓународен и национален јавен приоритет на исто ниво на кое е и јавното здравје. Универзитетски вредности се најмоќните алатки создавање на нов подобар свет.

Соработка на национално ниво за трансформација и подобрување на високообразовниот систем и науката со цел зголемување на конкурентноста на македонскиот систем, е важна за дополнително влијание врз развојот на регионот во кој живееме и работиме. Конечно, интензивирана соработка на локално и регионално ниво е гаранција за профилирање на кадрите и влијанието врз УКЛО.

Следејќи ги мудрите мисли на научниците и хуманистите, важно е да се потсетиме на реченицата на Алберт Ајнштајн, според кој **ЛУЃЕТО КОИ ИМААТ ПРИВИЛЕГИЈА НА ЗНАЕЊЕ ИМААТ ПОСЕБНА ОБВРСКА ЗА ДЕЈСТВУВАЊЕ ВО ОПШТЕСТВОТО.**

Нашата огромна колективната интелигенција извира од нашата различност и плуралност, нашиот научен ум ќе биде нашата сила. На почетокот и на крајот на сето тоа, гаранцијата за нашиот успех ќе биде **нашата доверба во вредностите на слободата и умот и нашиот академски интегритет.**

Почесната функција Ректор ја разбираам пред сè како академска, а потоа како раководна. Менаџерските компетенции се неопходни и имплицираат континуирано усовршување и

проф. д-р Верица Данчевска

надградба со цел во заедницата на различностите да се постигнат целите и резултатите во водење и постигнување на политиката во високото образование. Сепак, според мое длабоко убедување, клучната интелектуална и морална доблест е разбирањето на Ректорот за универзитетската институција и професорите од единиците на универзитетот. Интелектуалната одговорност, скромност и автентичност се лични доблести кон кои се стремам, а јавната дебата, почитувањето на различностите, правичноста и солидарноста се доблестите за институцијата УКЛО. Овде се работи само за **должност за насочување на огромната моќ на знаењето и науката од Универзитетот во регионот и општеството.**

II. ВИЗИЈА

Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола да се стреми кон европски универзитет на иднината - инклузивен, иновативен и поврзан - чии студенти, истражувачи и стручен кадар заедно, секој во својата област и на нивни различни начини ги надминуваат поставените лични и институционални граници на квалитет и извонредност кои придонесуваат за националната благосостојба и квалитетот на животот.

III. ОСНОВНИ ОДРЕДНИЦИ НА КАНДИДАТСКАТА ПРОГРАМА ЗА РАБОТА ЗА РЕКТОР ЗА МАНДАТ 2022 - 2025 ГОДИНА

1. ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ, ИНСТИТУЦИИ, ПАРТНЕРСТВА

Во сите политики ќе се залагам за функционална интеграција како оптимален механизам за подобрување на резултатите на УКЛО, но и основањето фер и транспарентен систем. Продолжување на добрите практики во кои универзитетската интеграција ќе доведе до зголемување на конкурентноста во национални и меѓународни опфати.

Интеграцијата ќе вклучува поврзување на **студенти, истражувачи и професионалци - персонал - преку заедничко партнерство**, без елитизам и со принципи на меѓусебно почитување:

- интердисциплинарно истражување;
- заеднички студиски програми;
- заеднички норми за транспарентно и вработување засновано на заслуги и управување со човечки ресурси;
- систем на интегрирано финансирање според универзитетските приоритети, квалитетот и дополнително наградување на најдобрите;
- интегрирана достапност на континуирана обука и мобилност за сите студенти и вработени.

Интеграцијата вклучува и посилни врски со националните, регионалните и европските универзитети со цел зајакнување, препознавање и подобрување на квалитетот.

УКЛО има двојна структура. Се состои од дванаесет единици кои имаат правен субјективитет и пет придружни членки кои го сочинуваат интегрираниот дел од Универзитетот. Секој од конституентите, без разлика на правниот статус, треба да уживаат автономија во управување, структура и финансиско работење и дефинирање на нивните компаративни приоритети бидејќи тоа е клучен предуслов за мотивација, компетентно и успешно функционирање на целиот Универзитет.

Соработката и вмрежувањето треба дополнително да се интензивираат во оние области каде постои јасен интерес на компонентите или со цел за рационализација на бизнисот или развој (на пр. дигитализација, управување со човечки ресурси, поедноставување и забрзување на процедурите, институционални истражувања и сл.) или со цел консолидирање и собирање заеднички персонал и просторен капацитет на таа опрема со цел да се зголеми конкурентноста во акредитацијата и имплементација на нови студиски програми и привлекување јавни и приватни финансии (локални, национални и ЕУ фондови).

Развој на издавачката дејност особено во насока на понатамошна дигитализација и развој на Центарот за електронско издаваштво и поддршка на Универзитетската библиотеката како носител на оваа активност ќе биде важен фактор на интеграција и развивање на автентичната препознатливост на Универзитетот. Интеграција и подобрување на системи за собирање податоци засновани на нивоа Универзитети и натамошно унапредување на внатрешната комуникација поедноставувањето и дигитализацијата ќе бидат приоритет. Цел е да се намали товарот на сите членови на Универзитетот во испораката и размената потребни податоци, но и да се создаде средина за лесно достапни, сеопфатни и навремени внатрешни информации.

Ќе поттикнам понатамошен развој на портфолиото на истражувачи и други апликации и алатки кои ќе ја зголемат видливоста на јавниот профил на истражувачот.

Сеопфатно програмско финансирање на универзитетот, кое вклучува зголемување автономија во сите делови на универзитетските активности, е предуслов за одговорноста што универзитетите веќе ја имаат во однос на резултатите на национално ниво и на меѓународно ниво. Ќе се залагам за овој концепт и поради неговата важност за интегриран транспарентен и заснован на резултати национален буџет финансирање. Ќе се залагам за зголемување на финансирањето од државниот буџет.

Неопходно е дополнително да се зголеми учеството на финансирањето од фондовите на ЕУ, како предуслов за стабилно и развојно финансирање на Универзитетот. Континуирано

истражување на задоволството на ученикот, истражувачот/наставникот и стручниот кадар ќе биде клучната институционална основа за подобрување на политиките, развој на управување со човечки ресурси и деловни системи. Специјални ќе се посвети внимание на управувањето со човечките ресурси во јавноста институциите да ја зголемат правичноста и ефикасноста. Постојаното подобрување на менаџерските компетенции на лидерите е неопходност современ меѓународен систем на високо образование и наука, кој се повеќе бара, и опфаќа постојано проширувачко институционално и менаџерско знаење и вештини.

Посебно внимание ќе посветам на создавање праведна средина за сите студенти и вработени и грижа за недоволно застапените и ранливи групи во согласност со Етичкиот кодекс на УКЛО. Поинтензивно вклучување во работата на Универзитетот на почесниот професор и пензионираните истражувачи и персонал е важен поради искуството од наследството, но исто така признание за нивните придонеси за Универзитетот. Постојечкиот систем за наградување и Доделувањето на почесни титули ќе го развијам во единствен систем кој има за цел ги препознаваат придонесите на студентите и вработените и го зголемуваат квалитетот резултати.

Посебно внимание ќе посветам на зголемување на видливоста и подигање на угледот на УКЛО. Основниот принцип на комуникациските активности ќе биде создавањето препознатливост преку автентичен квалитет, иновативност и чекори. Во таа цел ќе се развијат компетенциите на истражувачите за јавна презентација и соопштување на нивните научни резултати. Ќе поттикнам интегрирани визуелни слики идентитетот на Универзитетот врз принципите на почитување на традиционалното наследство на Универзитетот, но и најсовремените визуелни технологии и дизајнерски решенија, согледувајќи ја важноста на социјалните мрежи во современата комуникација.

Кога сум кај институциите предлагам и поддржувам идеја и реализација Високата медицинска школа да прерасне **Факултет за здравствени услуги**, по примерот на останати слични институции од регионот. Таа е институција со голем интерес за запишување на студенти. На овој начин бројот на студенти би се зголемил уште повеќе.

Исто така, мораме да водиме сметка за Европскиот зелен договор, односно за енергетската ефикасност. Овде би го споменала Техничкиот факултет Битола како позитивен пример: со поставувањето на фотоволтаични панели на покривот на факултетот и со сопствено производство на електрична енергија значително се намалија сметките за потрошена електрична енергија.

2. СТУДЕНТИ, СТУДИИ И ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА КВАЛИТЕТ

Основната цел во областа на образованието е зголемување на квалитетот и ефикасност на образовниот процес, создавање флексибилни, меѓународни и персонализирани патеки за учење кои ја гарантираат нашата личниот при развој на учениците и стекнувањето и развојот на соодветните компетенции за иднината.

Учењето и наставата преку промоција на отвореното образование се загарантирани на нашите студенти кои ги прошируваат своите хоризонти во личен развој и релевантни компетенции за во иднина, обезбедува вработливост на нови работни места во иднина, но создава и основа за личен раст и задоволување на интересите на секој поединец.

Студентите се во „срцето“ на образовниот процес и потребно е како партнери да учествуваат во креирањето на политиките и процесите на Универзитетот, нивно задоволство од студиите и вработувањето врз основа на стекнатите компетенции е приоритет на овој мандат.

Обезбедувањето на квалитет оди подалеку од квалитетот на студиските програми и процеси учење и настава кои мора да се засноваат на европски насоки за квалитет и најнови истражувања. Обезбедувањето на квалитет исто така е поврзано со следните цели:

- обезбедување услови кои им дозволуваат на студентите завршување во времето предвидено со студиската програма;
- обезбедување услови за рано вклучување во истражувањето преку работа и учество во научни проекти;
- отворено образование засновано на физичка и виртуелна мобилност;
- стекнување практични, претприемачки и професионални компетенции;
- иновации во начини на поучување и стекнување резултати од учењето;
- дигитална трансформација на наставниот процес, но и на административниот процес следење на процесот на студирање кој е прилагоден на потребите и профилот на студенти;
- препознавање на претходно учење и автоматско признавање на степени;
- достапност на релевантни можности за доживотно учење преку прилагодени и насочени образовни програми;
- подобрување на студентските стандарди во сместувањето и исхраната;
- обезбедување на етички и правичен систем заснован на принцип еднакви можности за сите студенти и заштита на достоинството на сите.

Студентско претставување и активизам, особено преку активности Студентскиот парламент на УКЛО, се клучен сегмент од концептот на студенти по стручно образование.

Студентскиот стандард е особено важен сегмент од обезбедувањето услови за успешно студирање.

Универзитетот треба да се профилира како високообразовна институција која има развиени механизми за финансиска поддршка на студентите. Притоа, неповратни стипендии треба да се засноваат на принципот од потреба на стручни кадри од бизнис заедницата и јавните авторитети .

Системот на наградување за извонредните студенти треба да се подобри за да може стипендиите за извонредност на УКЛО да имаа посебно признание и белег од највисоко значење и престиж. УКЛО треба да го подобри системот на наградување и зголемување на можностите за студентите кои покажуваат исклучителни научни резултати, особено преку создавање можности за дополнителна мобилност и обука, но и **вработување на Универзитетот.**

Со цел да се задржи бројот на студенти во околностите на демографскиот пад и висока конкурентност на странските институции и да се привлечат нови меѓународни, вонредни и нетрадиционални студенти на Универзитетот со други зборови, важно е да се обезбеди спроведување на студии на странски јазици.

Студиски програми и обезбедувањето на квалитет

Студиските програми на УКЛО треба да бидат во континуирано подобрување и ревизија во согласност со најновите истражувања и профили занимања на иднината. Приоритетите при акредитација на нови студиски програми се поврзани со дефицитарни професии и Интердисциплинарни студиски програми.

Дигиталната трансформација на процесот на учење и настава е една од основните приоритети на мандатот, и вклучува инвестирање во дигитални алатки и платформи, обука на наставници за работа во дигитална средина, дигитализација на испитната литература на повисоко ниво.

УКЛО треба да стане лидер во обезбедувањето на квалитетот на учењето на далечина.

Ќе го поттикнам активниот придонес на УКЛО за македонската рамка на квалификации и дефинирање на професионални стандарди и стандарди за квалификација бидејќи истата е инструмент за прилагодување на Европската рамка на квалификации рамка (EFQ) а со тоа и инструмент за усогласување на компетенциите на нашите студенти низ Европа. Покрај изедначувањето и осигурувањето квалитет, со тоа се зголемуваат можностите за вработување и кариера на нашите студенти.

Дипломата не смее да биде само формален документ со кој се потврдува завршувањето на студиите и истата веќе ги потврдува реално стекнатите и потврдени резултати од учењето предвидени во студиската програма. Треба да се развие систем за верификација на стекнати компетенции и исходи од учењето кои ќе бидат засновани на реални показатели.

Универзитетот ќе обезбеди континуирано следење на вработувањето на студентите, иницирање и развивање дијалози со работодавачите, да развие систем на научно-наставна, наставна и стручна база, се стремиме кон рамнотежа на теоретските и практичните компоненти во студиските програми, иновативни и претприемнички вештини - сите усогласени со можностите и природата на студиската програма. Одржување контакт со алумни на Универзитетот преку формираната мрежа, обезбедува повратни информации неопходни за самокорекција на универзитетските политики и практики. Политиките поврзани со учењето и наставата мора да се засноваат на систематски институционални истражувања и квантитативни и квалитативни анализи на податоци. Подобрувањето на квалитетот на студирањето бара подобрување на опремата, дигитални бази на податоци, едукативни содржини и алатки, центри за учење и поддршка на студентите, заеднички простори за учење и советување.

Програмите за доживотно учење се клучен сегмент за надградба на компетенции, компензација на квалификации и личен развој. Освен акредитирани програми за доживотно учење кои го формираат столбот за квалитетно неформално образование, ќе поддржам пофлексибилен систем на доживотно учење преку мали и насочени образовни програми и за студенти и за учесници кои не се студенти (образовни програми за граѓани, институции и организации од заедници).

3. НАУКА И УМЕТНОСТ

Основната цел во областа на истражувањето е подобрувањето на научната и уметничка продукција и влијание, го зајакнува учеството и финансирањето преку конкурентни проекти и подобрување на докторските и постдокторските студии.

Научното и уметничкото истражување треба да се заснова на принципи: академска слобода, академски интегритет и академски заслуги. Научното и уметничкото истражување треба да се заснова на иновации и креативноста, а резултатите и знаењето треба да се пренесат во заедницата да се зголеми квалитетот на животот и благосостојбата на заедницата.

Европска истражувачка област постојано го поттикнува развојот на поефикасни национални системи за истражување, но и транснационалната соработка и конкуренција и циркулацијата и пренесувањето на знаењето.

Објавување книги, уредувачки книги и поглавја од книги, карактеристични за хуманистичките и за некои општествени науки, се исто така важен индикатор за влијанието на истражувањето. Ќе поттикнам современа издавачка дејност на УКЛО – особено преку електронско издаваштво и Универзитетската библиотека - и подигање на угледот на издавачката дејност преку квалитетот на публикациите. Ќе поттикнам и објавување на шифри во престижни странски издавачки куќи.

Развивање на потенцијалот за соработка преку национално и меѓународно истражување финансирано во рамките на конкурентни истражувачки програми го зголемува квалитетот и квантитетот на истражувањето. Јас ќе продолжам и зголемам едукација и советување поврзано со зголемување на компетенциите за отворена наука и истражувачки проекти аплицирање за проекти во програми на ЕУ: Horizon Europe, European Истражувачки совет, Марија Склодовска-Кири акција, Европски иновации Советот и сл. да стимулира успешни апликации .

Ќе поттикнам поголем број проектни апликации преку фондовите на ЕУ за негово подобрување истражувачка инфраструктура, но и трансфер на знаење како клучен елемент развој на заедницата.

Клучна активност на администрацијата на Универзитетот е зајакнување на човечките ресурси за истражување и иновации и привлекување на интересите на меѓународно конкурентни истражувачи. Затоа ќе се залагам за подобрување на административниот систем за финансирање за истражувачка работа, а особено да се зголемат средствата од државниот буџет за истражување и развој.

Јас посебно ќе се залагам за зголемување на средствата од државниот буџет за одржување и финансирање од ЕУ фондови во научна инфраструктура, но и за рационално планирање и набавка на нова научна инфраструктура со **јасни модели на долгорочна самоодржливост** во одржување на истите.

Интегрираното финансирање за истражувачки проекти во рамки на универзитетите се докажа како успешен модел на финансирање на истражување на ниво на проект на Универзитети. Овој единствен систем на грантови за истражување во УКЛО ќе обезбеди неопходна основа за истражувачки активности и треба да се развие во насока на зголемување на финансирањето и подигање на квалитетот.

Развојот на систем на докторско образование е приоритет во овој мој мандат. Привлекување, поттикнување и следење на кариерите на младите луѓе - истражувачи и развојот на менторски систем е предуслов за развој и истражување на Универзитетот. Неопходно е да се

зголеми бројот на докторанти и зголемување на бројот на студенти кои завршуваат на докторските студии во период предвиден од студиската програма.

Неопходно е да се развијат иновативни екосистеми, да се поттикне интеракцијата и трансфер механизми на соработка на истражувачката заедница со други истражувачки институции, иновативната економија, јавните институции и локалните авторитети. Соработката треба да се одвива преку создавање на заеднички научна инфраструктура, нови научни и стручни бази, спроведување на заеднички истражувачки проекти.

Паметна специјализација и поврзување со цели за одржлив развој е услов за финансирање од фондовите на ЕУ. Позиционирањето во системите за рангирање е неопходен дел од системот за препознавање и универзитетската репутација.

Ќе поттикнам систем за поддршка на рангирање, односно финансиски и човечки ресурси за развој на институционално истражување, како што бара системот за рангирање и систематско собирање податоци, планирана насока на активностите во насоката на позиционирање и развојот на системот на меѓународна видливост.

Популаризацијата на науката е составен дел од истражувачките активности поради две причини: прво, за подигање на интересот на младите за кариера во науката и, второ, поради развојот на концептот на науката за граѓанството или промовирање на важноста на науката за граѓаните.

4. ЗАЕДНИЦА, ПРИДОНЕС, ОДГОВОРНОСТ

Трансферот на знаење и придонесот на заедницата е клучен показател за социјалното и општественото влијание и одговорност на Универзитетот како современа институција, а треба да се спроведуваат преку:

- интердисциплинарни стратешки истражувачки и стручни проекти, образовни програми и институционални ангажман на заедницата;
- организирање на научни конференции и јавни настани кои ги промовираат европските вредности на слободата и толеранцијата и целите за одржлив развој на Обединетите нации;
- спроведување на универзитетските политики за да се обезбеди пристапност до образование, еднакви можности за сите со акцент на ранливите и недоволно застапени групи;

проф. д-р Верица Данчевска

- промовирање на различноста, инклузивноста и достоинството на секој човек преку институционални политики;
- развој на демократските надлежности и демократската култура на високо ниво образование преку поттикнување на критичко размислување, граѓанска писменост, активно граѓанство и преку одлучување во транспарентна и партиципативен режим;
- поддршка и промоција на Етичкиот кодекс и принципи етичко однесување на Универзитетот и во заедницата.

Третата мисија на УКЛО е просторот каде што се можни големи чекори, како што се повеќе се препознаваат универзитетите во Европа и светот во однос на излегување надвор и подобрување на благосостојбата на граѓаните и квалитетот на животот.

Универзитетот треба да вложи дополнителни напори за да ја направи секоја компонента, со својата специфична стручност и човечки потенцијал, да биде повеќе присутен во органите и проектите од јавниот и приватниот сектор. Универзитетот треба да промовира вклучување на членовите на академската заедница на национално ниво, во својство на експерти на Владата и Собранието, советници на јавни и приватни институции и соговорници во медиумите и јавниот комуникација.

Универзитетот треба да поддржи интерес за претприемачки иницијативи и комерцијализација на резултатите истражување. Затоа ќе поттикнам институционални инструменти на компонента за поддршка, поттикнување и наградување на професионални проекти, давање услуги и користење на научна инфраструктура во комерцијални цели за потребите на неакадемските чинители. Ќе се обидам да вклучам критериуми за пренос на знаење и придонес кон заедницата во условите за напредување и вработување.

Центрите за истражување и развој и лабораториите имаат посебна улога во трансферот на знаење на УКЛО. Ќе ја поттикнам нивната работа, и акредитација и формирање на нови релевантни центри со јасна улога во трансферот и промоцијата на знаењето и универзитетски вредности.

За да го зголемиме нашиот капацитет да и служиме на заедницата, неопходно е поврзување на УКЛО со институти, научно истражувачки центри и индустрија во најширока смисла за спроведување на стручни проекти и применети и развојни истражувања со кои можат да се подобрат конкурентноста на економијата на локалната заедница и зголемување на квалитетот на животот.

Универзитетот, преку Студентскиот парламент и Канцеларијата за спорт ќе обезбеди инфраструктурни спортски ресурси за подобрување универзитетските потенцијали за

организација на универзитетски спортски натпревари, но и културата на активен живот во заедницата.

Особено ќе ја поттикнам работата на универзитетските тела кои се грижат за етиката и академски интегритет - етичките комисији и институцијата студентски правобранител - и имплементација на практики за нејзино промовирање и важноста на принципот на етичко однесување.

Придонес на Универзитетот во развој на глобално општество и активно образование на таргет групи од населението во соработка со владини и невладини институции ќе биде едно од приоритетите во мандатниот период. Универзитетот има обврска да промовира инклузија, различноста, отвореноста, солидарноста и учеството преку формално и неформално образование, особено преку систем заснован на учење ангажман во заедницата, учење на академски услуги, и преку волонтирање, доживотно учење за работа со млади луѓе со цел развивање на граѓанска култура и инклузивни вредности.

5. ПАРТНЕРСТВА, ОТВОРЕНОСТ, МОБИЛНОСТ

Основната цел е да се зголеми обемот на образовни, истражувачки и стручни стратешки партнерства со меѓународни институции и зголемување на мобилноста на студентите, истражувачите и стручниот кадар. Интернационализацијата треба да биде сеопфатна и интегрална на секој сегмент од академската дејност. Поврзување и партнерство со други академски и неакадемски институции ги проширува хоризонтите на засегнатите страни, придонесува за квалитет и одржливоста.

УКЛО како современ универзитет на иднината, во областа на понатамошна интернационализација е неопходно поттикнување на:

- понатамошна интензивна соработка во рамките на Европскиот образовен простор;
- акредитација и изведување на студиски програми и други образовни и стручни програми за странски јазици;
- мобилност на студенти, истражувачи и стручен кадар;
- развој на сите форми на научна дипломатија за зајакнување на меѓународната препознатливост;
- развој на стратешки меѓународни проекти партнерства со академски и неакадемски институции;
- развивање на меѓународна репутација за подобрување на партнерствата и обезбедување услови за позиционирање во светски системи рангирање.

проф. д-р Верица Данчевска

По повеќе децении напори за интернационализација, концептот на „сеопфатна интернационализација“ или силните вредности и активниот однос на високообразовните институции за меѓународна и компаративна перспектива мора да стане дел од сите три мисии на универзитетот - **образование, истражување и јавни мисии** - како и процесите на управување и лидерство.

Интернационализацијата првенствено се гледа како инструмент за зголемување вработувањето на студенти, стекнување на разни релевантни компетентенции преку меѓународни студиски програми и подобрување на квалитетот и релевантноста на учењето, наставата и истражување. Сепак, првенствено, се препознава интернационализацијата како движечка сила на социјалната трансформација преку поврзување и размена на идеи.

Ќе ги поттикнам сите други форми на меѓународно партнерство за соработка во областа на образованието, истражувањето, трансферот на знаења, општествена одговорност и подобрување на деловните процеси. Ќе поттикнам и интернационализација сите форми на студентска мобилност, особено во рамките на програмата ERASMUS + , CEEPUS и други мрежи.

Ќе поттикнам подобрување на јазичните компетенции на наставниците за изведба студиски програми на англиски јазик за обезбедување квалитет за настава на странски јазик, со акцент на заедничкото набљудување.

Со зајакнување на циркулацијата на истражувачи, ќе го развијам системот и ќе го поддржам учеството на странци - наставници во изведувањето на наставата преку доделување статус на **Визитинг професор**.

Јас ќе поддржам понатамошно доделување на почесна титула на **почесен професор**, со цел посилен проектни соработки и влијанието на еминентни научници од високите позиции на странски институции.

IV. ЗАКЛУЧНИ СОГЛЕДУВАЊА

Се претходно кажано е во насока на постигнување на следните цели:

- Залагање за продолжување на целосната автономија на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ – Битола;
- Максимално имплементирање на Кодексот на однесување на УКЛО;
- Транспарентност во работата на УКЛО;
- Почитување на правата на единиците на УКЛО;
- Максимална соработка во Комисиите, Ректорската управа и Сенатот на УКЛО и помеѓу единиците на УКЛО;
- Изработување на нови студиски програми кои ќе обезбедат квалитет и ќе одговараат на потребите на стопанството, како ќе се формира одржлив систем на високо образование;
- Максимална посветеност во решавање на новосоздадените проблеми;
- Максимална спремност за прифаќање на новото, современото, одржливото, паметното, ефикасното и економичното решение за секој предизвик;
- Максимално залагање за поголеми инвестиции во високото образование во современа опрема за наставно научниот процес;
- Залагање за поголем процент за наука и истражување на УКЛО;
- Залагање на повисоки плати на вработените во УКЛО;
- Залагање за нови вработувања во административен и соработнички кадар на УКЛО;
- Здружување на просторните, кадровските и научните потенцијали на УКЛО со цел поголема видливост на Универзитетот, а со тоа и повисоко место на ранг листата на домашните и странските универзитети.
- Примерно чествување на **НАШИОТ ПАТРОН** „Св. Климент Охридски“ како и досега;
- Одење по нагорна линија за враќање на местото кое го заслужува универзитетот „Св. Климент Охридски“ – Битола.

НАУКАТА Е СВЕТИЛКА КОЈА НИКОГАШ НЕ ЗГАСНУВА.

06. 05. 2022 година

Ред. проф. д-р Верица Данчевска

Битола